

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ

№ 1

..... 2020 г.

ДО
Г-Н ЙОРДАН ЦОНЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВРЕМЕННАТА КОМИСИЯ ЗА
КОНТРОЛ НА РАЗХОДИТЕ С ПУБЛИЧНИ СРЕДСТВА,
СВЪРЗАНИ С ПРЕОДОЛЯВАНЕТО НА
ПОСЛЕДСТВИЯТА
ОТ РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА КОВИД-19
44 НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Относно: Ваш Изх. № ВКОЕ

05.2020 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЦОНЕВ,

На първо място искам да отбележа, че Народното събрание на Република България до момента е надлежно информирано за предприетите действия от страна на Правителството във връзка с Инициативата на Европейската комисия (ЕК) за инвестиции в отговор на коронавируса (Инициативата). С наше писмо №01.01-39 от 24.04.2020 г. на Комисията по европейски въпроси и контрол на европейските фондове е представена подробна информация за законодателните инициативи на Комисията, българското участие в преговорния процес и последващите действия за мобилизирането на ресурси за финансирането на мерки за борба с COVID-19 и преодоляване на социално-икономическите последици от кризата. Предоставени са и писмени отговори на редица питання на народни представители. В тази връзка, искам да представя на Вашето внимание актуална информация за изпълнението и планирането на мерки в отговор на кризата, които се финансират със средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ).

Във връзка с Инициативата, от страна на Европейската комисия на 19 март 2020 г. до българското правителство беше изпратено съвместно писмо от комисарите по обличаването и заетостта, с което се приканва да насочат наличните средства за Кохезионна политика за справяне с разпространението на заразата и за подкрепа на заетостта и на най-засегнатите икономически сектори. Също така, Комисията информира за създаването на работна група (Task Force) по Инициативата на ниво комисари, както и на екип за България (Country Team), съставен от представители на отделни генерални дирекции на ЕК, с който да се осъществява ежедневен контакт относно планирането и реализирането на конкретни меки в отговор на пандемията.

По линия на Инициативата, на 1 април 2020 г. влезе в сила Регламент 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) 1303/2013, Регламент (ЕС) 1301/2013 и Регламент (ЕС) 508/2014 относно специфични мерки за мобилизиране на инвестиции в системите за здравеопазване на ДЧ и в други сектори на техните икономики в

отговор на разпространението на коронавируса (COVID-19). На 24 април 2020 г. влезе в сила Регламент 2020/558 на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) 1301/2013 и Регламент (ЕС) 1303/2013 относно специфични мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост в използването на Европейските структурни и инвестиционни фондове срещу разпространението на COVID-19.

Ключов елемент на приетите регламенти е допустимостта от 1 февруари 2020 г. на всички потенциални разходи за борба със заразата с COVID-19, финансирани от структурните фондове на ЕС, така че държавите членки да могат да изразходват средствата възможно най-бързо за борба с пандемията. В допълнение, на държавите членки се дава значителна гъвкавост за препрограмиране на мерки и прехвърляне на средства между фондове и програми в отговор на кризата и продължаване на последипите от нейното въздействие. Същевременно, фокусът на инвестициите следва да е върху подкрепа на системата за здравеопазване; осигуряване на ликвидност на компаниите за продължаване на краткосрочните финансови шокове, свързани с кризата; подкрепа за схеми за временна заетост, в комбинация с мерки за повишаване на квалификацията и преквалифицирането.

В своята комуникация относно Инициативата, ЕК посочи че България разполага с ресурс от средствата си за Кохезионна политика в размер на 546 млн. евро, за които все още не са сключени договори с бенефициенти. Тези неразпределени средства от националните пакети реално са по-малко (около 515 млн. евро), което се дължи на факта, че в данните на Европейската комисия към 1-ви март 2020 г. не са отчетени стартирани процедури за набиране на проектни предложения, по които обаче към този момент не е имало сключени договори с бенефициенти.

Посочените по-горе 515 млн. евро или малко над 1 млрд. лева вече са насочени за финансиране на мерки в отговор на кризата. От страна на управляващите органи на оперативните програми бяха идентифицирани потенциалните ресурси, програми и мерки, които да бъдат мобилизирани за непосредствен отговор на задълбочаващата се криза. Въз основа на анализиранията информация за вътрешно разпределение на ресурси по програми и необходим допълнителен бюджет за финансиране на конкретни мерки. Министерският съвет прие Решение № 256 от 14 април 2020 г. за даване на съгласие за преразпределение на приноса от Европейските структурни и инвестиционни фондове чрез прехвърляне на средства между оперативните програми 2014-2020 г. за подкрепа на мерки за минимизиране на отрицателните последици от епидемичното разпространение на COVID-19:

- Към Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (ОПЧР), финансирана от Европейския социален фонд (ЕСФ), се насочват средства от ЕСФ в размер на 133 790 507 лева за финансиране на схеми за временна заетост, от които:
 - 105 000 000 лева от Оперативна програма „Добро управление“ (ОПДУ). Взимат се средства от приоритетите за електронно управление и укрупняване на съдебната система;
 - 28 790 507 лева от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОПНОИР). Намаляват се средства от приоритетите за образователна среда за активно социално приобщаване и техническа помощ.
- Към Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ (ОПИК), финансирана от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) се насочват средства от ЕФРР в размер на 100 274 642 лева, за осигуряване на оборотен капитал и ликвидност за малки и средни предприятия, като временна марка в отговор на кризата, посредством схема за безвъзмездна финансова помощ и финансови инструменти:

- 49 453 000 лева от Оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС). Средствата са за сметка на приоритета за биоразнообразие;
- 48 666 000 лева от Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ (ОПТИ). Освобождават се средства от приоритета за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта;
- 2 155 642 лева от ОПНОИР. Средствата са от приоритета за наука и технологично развитие.

С разпоредбата на чл. 2 на Регламент 2020/558 (нов чл. 25(а) на Регламент 1303/2013), се дава възможност на държавите членки да прехвърлят наличните за програмиране за 2020 г. финансови средства по цел „Инвестиции за растеж и работни места“ между Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд (ЕСФ) и Кохезионния фонд (КФ), така че да се предостави допълнителна гъвкавост на държавите членки за преразпределяне на средствата с цел предоставяване на съобразени с конкретните условия мерки за противодействие на кризата, засягаща общественото здраве. Подобна възможност не бе допустима по силата на предходните регламенти, регулиращи Европейските структурни и инвестиционни фондове.

В тази връзка са идентифицирани договорените средства и спестени такива от текущи операции в рамките на Кохезионния фонд, респективно оперативни програми „Транспорт и транспортна инфраструктура“ и „Околна среда“. С Решение на Министерския съвет № 319 от 11 май 2020 г. за допълнение на предходното Решение № 256 от 14 април 2020 г. са определени трансфери на средства от КФ към ЕФРР, съответно от и към оперативни програми:

Към Европейския фонд за регионално развитие и Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ се насочват средства от Кохезионния фонд в размер на 134 312 104 лева, от които:

- 113 912 104 лева от ОПТИ. Освободените средства са от реализирани икономии в рамките на приоритетна ос 2 „Пътна инфраструктура“;
- 20 400 000 лева от ОПОС. Освободените средства са в рамките на приоритетна ос 1 „Води“ (14 млн. лева) и приоритетна ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“ (6,4 млн. лева).

С посочените средства, ще бъдат допълнително подкрепени мерките по ОПИК за осигуряване на оборотен капитал и ликвидност за малки и средни предприятия, като временна мярка в отговор на кризата.

Наред с прехвърлените от други оперативни програми средства, ОПРЧР, ОПИК и ОП „Региони в растеж“ (ОПРР) насочват към мерки в отговор на кризата и свой, вътрешен неразпределен ресурс от неотговорени средства и спестени такива от текущи операции:

- ОПРЧР – 226 млн. лева за схеми за временна заетост по целите за насърчаване на устойчивата и качествена заетост, насърчаване на социалното приобщаване и борба с бедността;
- ОПИК – 373 млн. лева за осигуряване на оборотен капитал и ликвидност за малки и средни предприятия Мерките ще бъдат финансирани в рамките на приоритетите за технологично развитие и иновации, и предприемачество и капацитет за растеж на малките и средни предприятия.
- ОПРР (ЕФРР) – 40,4 млн. лева за осигуряване на болнично и лабораторно оборудване; лично предпазно оборудване и облекла за болници, регионални инспекторати, центрове за трансфузионна хематология и центрове за спешна помощ.

С тези ресурси, общия размер на инвестициите в отговор на кризата по линия на Европейските структурни и инвестиционни фондове и националните оперативни програми надхвърля 1 млрд. лева. Това са ресурси от програмния период 2014-2020, които са спестени или са в рамките на нестартирани процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Конкретните проекти/операции, които се финансират с прехвърлените от други оперативни програми средства и вътрешни, неразпределен ресурс от недовговорени средства и спестени такива от текущи операции, са следните:

Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“

Стартиращи операции

- BG05M9OP001-1.099-0001-C01 „Подкрепа на работещи в системата на здравеопазването в условия на заплаха за общественото здраве от COVID-19“. Бенефициент на проекта е Министерството на здравеопазването, предоставят се допълнителни възнаграждения на медицинския и немедицинския персонал пряко зает с изпълнение на дейностите, свързани с мерките за превенция и борба с COVID-19, както и осигуряване на лични предпазни средства. Бюджетът на операцията е 60 000 000 лева. Проектът се изпълнява в периода 16.03 – 31.12.2020 г., като обхванатите от подкрепата лица са 14 000. На бенефициента е изплатен аванс в размер на 12 млн. лева.

- BG05M9OP001-1.004 „Подобряване качеството и ефективността на публичните услуги за уязвимите групи на пазара на труда и работодателите“. Бенефициент на проекта е Агенцията по заетостта, предоставят се допълнителни възнаграждения на служителите на първа линия, с цел осигуряване на защитено и качествено обслужване на гражданите в условията на COVID-19, както и осигуряване на лични предпазни средства. Бюджетът на мярката е 3 740 752 лева. Дейността се изпълнява в периода 16.03 – 30.06.2020 г., като обхванатите от подкрепата лица са 1 200.

- BG05M9OP001-3.004 „Оптимизация и иновации в ИА ГИТ“. Бенефициент на проекта е Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“. Предоставят се допълнителни възнаграждения на служителите на първа линия, с цел осигуряване на защитено и качествено обслужване на гражданите в условията на COVID-19, както и осигуряване на лични предпазни средства. Бюджетът на мярката е 1 205 200 лева. Дейността се изпълнява в периода 16.03 – 30.06.2020 г., като обхванатите от подкрепата лица са 350.

- BG05M9OP001-3.006 „Повишаване на капацитета на служителите в сферата на закрилата на детето, социалните услуги и социалното подпомагане“. Бенефициент на проекта е Агенцията за социално подпомагане, предоставят се допълнителни възнаграждения на служителите на първа линия, с цел осигуряване на защитено и качествено обслужване на гражданите в условията на COVID-19, както и осигуряване на лични предпазни средства. Бюджетът на мярката е 10 373 800 лева. Дейността се изпълнява в периода 16.03 – 30.06.2020 г., като обхванатите от подкрепата лица са 2 700.

- BG05M9OP001-2.101 „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – Компонент 3“. Целта на проекта е превенция и подпомагане на достъпа до услуги на уязвими лица, вкл. хора с увреждания или в невъзможност от самообслужване, които са застрашени в най-голяма степен от COVID-19, както и за лица в карантинен период. Общият размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата е 45 000 000 лева.

Допустимите дейности са: подбор и наемане на персонал за предоставяне на услуги за преодоляване последиците от коронавируса; доставка на храна, хранителни продукти и продукти от първа необходимост, вкл. лекарства, заплащане на битови сметки, заявяване и получаване на неотложни административни услуги; транспорт на персонала, предоставящи услуги, от/до домовете на лицата; осигуряване на лични предпазни средства и дезинфекционни препарати за лицата, предоставящи услуги. Сключени са 125 договора за предоставяне на подкрепа в 152 общини. В процес на оценка и договаряне са 73 проектни предложения. Проектът се изпълнява в периода 16.03 – 31.12.2020 г., като обхванатите от подкрепата лица до момента са 19 475. Общо договорените средства са 27 862 151 лева.

Планирани операции

- „Подкрепа и защита за служителите на Националния осигурителен институт в условията на пандемия от COVID-19“. Бенефициент на проекта е Националният осигурителен институт, предоставят се допълнителни възнаграждения на служителите на първа линия, с цел осигуряване на защитено и качествено обслужване на гражданите в условията на COVID-19, както и осигуряване на лични предпазни средства. Планираният бюджет на операцията е 860 000 лева, с който да се обхванат 497 лица. Предстои обявяване на процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

- „Краткосрочна подкрепа за заетост в отговор на пандемията от COVID-19“. Чрез Агенцията по заетостта ще се осигури подкрепа за работодатели и самоосигуряващи се лица чрез компенсация на възнаграждения (290 лв. в рамките на до 6 мес. на заети лица, които отговорят на условия, посочени в акт на МС). Планираният бюджет на операцията е 87 000 000 лева, обхванатите лица се очаква да бъдат 50 000. Проектът ще се изпълнява в периода 01.07 – 31.12.2020 г., като предстои съгласуване на операцията от ЕК и членовете на КН.

- „Заетост за теб“. Чрез Агенцията по заетостта ще се осигури подкрепа към работодатели за наемане на безработни лица (минимална работна заплата и дължимите осигуровки за сметка на работодателя за максимум от 3 месеца). Планираният бюджет на операцията е 120 000 000 лева, обхванатите лица се очаква да бъдат 52 000. Проектът ще се изпълнява в периода 01.07 – 30.06.2021 г., като предстои съгласуване на операцията от ЕК и членовете на КН.

Стартиралите и планираните операции по ОПРЧР в отговор на коронавируса са с общ бюджет от 328 179 752 лева. До момента са договорени с бенефициентите общо 98 811 151 лева, като планирания брой на обхванатите от подкрепата лица е 139 647.

Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“

Стартирани операции

- BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“. Целта на схемата е осигуряване на оперативен капитал за българските микро и малки предприятия за справяне с последиците от пандемията COVID-19. Общият размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата е 173 000 000 лева. Предоставяната по процедурата безвъзмездна финансова помощ е под формата на преки, безвъзмездни средства съгласно раздел 3.1 от „Временна рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19“ от 19.03.2020 г. Допустими по процедурата са проекти, включващи дейности необходими за преодоляване на недостига на средства или

липса на ликвидност, настъпили в резултат от епидемичния взрив от COVID-19. Подкрепата ще се изплаща 100 % при минимален размер на помощта - 3 000 лева и максимален - 10 000 лева. Проекти могат да се подават в периода 14 май – 15 юни 2020 г., като ще бъдат подавани и оценявани изцяло електронно чрез Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България (ИСУН 2020) при максимално облекчена процедура.

Планирани операции

- BG16RFP002-1.030 „Стимулиране внедряването на иновации от съществуващи предприятия“. Целта на процедурата е предоставяне на фокусирана подкрепа на българските предприятия за повишаване на иновационната дейност в тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация (ИСИС), като изпълнението на проектите, подкрепени по процедурата, следва да води до внедряване на продуктова иновация (стока или услуга) или до внедряване на иновация в бизнес процесите, насочена към производство на стоки и предоставяне на услуги. Приоритетно ще се осигурява подкрепа за внедряване на иновации, насочени към справяне с пандемията COVID-19 - инвестиции в иновативни продукти и услуги, необходими за укрепване на капацитета за реагиране при кризи във всички сектори на икономиката. Общият размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата е 85 000 000 лева. Минималният размер на заявената безвъзмездна финансова помощ на проект е 100 000 лева, а максималният размер е 500 000 лева за микро и малки предприятия, 750 000 лева за средни предприятия и 1 000 000 лева за големи предприятия. Процедурата е обявена за обществено обсъждане на 12.05.2020 г. с краен срок 19.05.2020 г. Предвижда се обявяване в края на м. май 2020 г. със срок за кандидатстване минимум 60 дни.

- BG16RFP002-2.040 „Подобряване на производствения капацитет в малките и средни предприятия“. Бюджетът на операцията ще бъде увеличен с 68 698 072 лева съгласно взето Решение на Комитет на наблюдение (КН) от 05.05.2020 г. Целта на операцията е осигуряване на финансова подкрепа за малки и средни предприятия за повишаване конкурентоспособността им и по-успешното им присъствие на националните и външни пазари чрез увеличаване обема на произведена продукция, оптимизиране на производствения процес, постигане на по-висока производителност, намаляване на производствените разходи, подобряване на предлаганите продукти (стоки и/или услуги).

- „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19. Индикативен бюджет – 156 000 000 лева. Целта на процедурата е осигуряването на оперативен капитал за българските средни предприятия за справяне с последиците от пандемията COVID-19. Очакваните резултати от подкрепата по процедурата се изразяват в постигане на положителен ефект по отношение на средните предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19 и стабилност на работни места.. Минималният размер на заявената безвъзмездна финансова помощ на проект е 30 000 лева, а максималният размер е 100 000 лева. Публичните консултации по процедурата приключиха на 29.05.2020 г. като предстои нейното обявяване за кандидатстване.

- Принос към гаранционните портфейли на Българската банка за развитие в размер на 200 000 000 лева. В приестият ЗИД на Закона за здравето от НС на 12.05.2020 г., обяв. в ДВ на 13.05.2020 г. е включен параграф, съгласно който УО може да възложи с акт на МС изпълнението на финансови ресурси и инструменти чрез ОПИК 2014-2020 и чрез БЪР. В момента се обсъжда мярката, която има за цел осигуряване на ликвидност за МСП за

преодоляване на негативните икономически последици от COVID-19. За марката се предвижда нотификация от ЕК за съответствие с правилата за Държавни помощи.

Оперативна програма „Региони в растеж“

Стартиращи операции

■ BG16RFOP001-4.003 „Борба с COVID 19“, с конкретен бенефициент Министерството на здравеопазването. Финансирането в размер на 40 400 000 млн. лева е осигурено от negotiated или спестен до момента ресурс по оперативната програма, който се пренасочва към приоритетна ос „Регионална здравна инфраструктура“. Предвидено е средствата да бъдат използвани за купуване на оборудване за болнични инфекциозни отделения като инхалатори и респираторни апарати, както и за доставка на лекарства, консумативи, тестове, защитно облекло, лични предпазни средства, маски и др. продукти и услуги, необходими за укрепване на капацитета на лечебните заведения в страната за реагиране на кризата с COVID-19. Министерство на здравеопазването определя вида и броя на необходимото оборудване и медицински консумативи, които да бъдат купени, на базата на текущ анализ на ситуацията, прогнозни данни за разпространение на заразата и планираните мерки от страна на правителството. Договорът за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е подписан на 8 април 2020 г. От бенефициента е подадено искане за авансово плащане в размер на 14 153 751,89 лева, което е одобрено от управляващия орган на ОПРР на 09.04.2020 г.

Прехвърлянето на средства между оперативните програми и насочването им към специфични мерки за минимизиране на отрицателните последици от епидемичното разпространение на COVID-19, налага съответни изменения на засегнатите програми. Настоящото законодателство на ЕС, имайки предвид и Регламенти 2020/460 и 2020/558, очертава правната рамка и случаите, в които е необходимо одобрение от страна на Комисията на преразпределение на ресурси между фондове и програми. От страна на Екипа за България на ЕК по Инициативата за инвестиции в отговор на короновируса, неколккратно е подчертано, че всички искания за изменения на оперативните програми ще бъдат своевременно и приоритетно процедурирани.

В тази връзка, Решение на Министерския съвет № 256 от 14 април 2020 г. определя, че управляващите органи на посочените ОП следва да предприемат необходимите стъпки за изменения на програмите, при отразяване на съответните финансови и технически параметри на промените, като при необходимост модифицираните ОП бъдат представени за своевременно одобрение от страна на Европейската комисия.

Предложените от управляващите органи изменения на оперативните програми подлежат на разглеждане, съгласуване и одобрение на три нива – от комитета за наблюдение (КН) на съответната оперативна програма, от Съвета за координация при управлението на средствата от Европейския съюз (СКУСЕС) и от Министерския съвет преди да бъдат изпратени за одобрение на Европейската комисия. Към момента, през всички етапи на одобрение на измененията на оперативните, проигначани от преразпределението на приноса от ЕСИФ за подкрепя на мерки за минимизиране на отрицателните последици от епидемичното разпространение на COVID-19, са преминали: оперативна програма „Региони в растеж“ – измененията са одобрени с Решение на Министерския съвет № 247 от 10 април 2020 г.; оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ – измененията са одобрени с Решение на Министерския съвет № 311 от 8 май 2020 г.; оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ – измененията са одобрени с Решение на Министерския съвет № 320 от 11 май 2020 г.; оперативна програма „Околна среда“ –

Измененията са одобрени с Решение на Министерския съвет от заседанието му на 20 май 2020 г. Измененията на останалите засегнати оперативни програми (ОПТИ, ОПРЧР и ОПДУ) са преминали етап на одобрение от КН, като това от СКУСЕС и МС предстои. От страна на Екипа за България на ЕК по Инициативата за инвестиции в отговор на коронавируса бе предложено всички официални искания за изменения на оперативните програми да бъдат изпратени на Комисията в пакет, с което управляващите органи ще се съобразят. Отново следва да се обърне внимание, че съгласно Регламент 2020/460, всички потенциални разходи за борба със заразата с COVID-19, финансирани от структурните фондове на ЕС са допустими от 1 февруари 2020 г. и в този смисъл официалното одобрение на измененията на оперативните програми не е условие за разходване на средствата от ЕСИФ за борба с пандемията.

Оставам на разположение за допълнителна информация и разяснения при необход т.

С УВАЖЕНИЕ,

ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ

(Осмислав Дончев)